

NORDISK RÅÐ

TÁ IÐ P. M. DAM Á SEINASTA RÁÐSFUNDI Í NORDISK RÁÐ BAR UPPÁ MÁL, AT FØROYAR SUMSETTA NORDLENDISKA TÍÐ- IN FEKK HETTA GÓÐA UNDIRTÓKU FRA NOGVUM UMBOÐSMONNUM Í HINUM NORDANLONDUNUM. MEÐAN BLÓÐ OG TINGMENN »SJÁLSTYRISRA MGONGUR- NAR« ROYNDU AT SPENNA BEIN FYRI HESUM MIKLA SJÁLSTYRISFRAMSTIGI

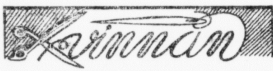
Tað er eingin ivi um, at føroy- ska fólkid og føroyska samfelagið — bæði soguliga, mentunarlaga, málsliga, siðmenningarliga og á annan hátt — eigur øll tey eyð- kenni, ið skapa tíð.

Tað vóru hesi víðurskipti, ið P. M. Dam dró fram, tá hann á nord- urlenska ráðsfundinum í Reykja- vik roddi um limskap Føroya í hesi broðrasamgonguni. Í blóðum og manna millum var roða P. M. Dams væl umtókt, og menn vóru samdir um at víðgera málið á rott- um staði.

Málið hevur verið uurtit í grannalondunum. Ber og einmalt undirtøka hevur tað sjálvandi ikki verið; men eitt tvørt nei er ikki komið frá nakrari almennari síðu.

Um hitt endaliga úrslitið av Reykjavíkar-roða P. M. Dams er ov tíðliga at spáa nakað enn; men málið er so reist, og tær einstoku norðurlensku stjórnirnar verða at taka støðu hvor einseris og so velst um, hvussu tað fer at hepn- ast at fáa hesar støður at renna saman, um tað hendir, at ikki all- ir verða av somu áskoðan.

Allar góðar kreftur eiga at sam- einast og fáa hetta mikla mál loyst. Andstöða frá føroyskari síðu verður bert at tarna og kanna ska forða málinum; hetta er mál av størsta tjóðskaparliga týð- ingi og kann einans vera føroy- sku tíðini at gagni og til fyri- minnar.

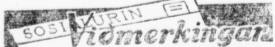
HIN FYRSTA KVINNAN FÆR SVEINAPRÓVG HANDA Í KLAKKSVÍK

Sólrun Larsen

Síðsta leygarkvöld fingi næm- ingar, ið hava gingið í Klakksvík- ar tekniska skúla handa teirra sveinaprógv undir samkomu á Klakksvíkar sjómansheimi, har umboð vóru komin saman fyri skúla, sóknarstýri, meistarar, hand- verkarar, læruráð og foreldur.

Her hendi tað á fyrsta sinni, at ein ung kvinna, ið hevur staðið sína læru í Klakksvík, men gingið í skúla í Havn fekk handað eitt sveinaprógv í Klakksvík. Tað var hin unga frúgvín Sólrun Larsen, sum hevur staðið í frísorlari í Klakksvík; men sum í 4 vetrar hevur noyðst til Havnar hvønn mánamorgun í skúla har. Hetta er tvørilág skúlagongd; men kortinf- eydnaðist tað henni at fáa sitt sveinaprógv — og við rós.

»14. SEPTEMBER« TALAR UM STORSTA FRAMSTIG, MEN VERULEIKIN ER EIN HEILT ANNAR

Tá ið tað í úrtíð bar landsstýr- inum til at koma við einum upp- skoti — krýpsluppskoti í mun til javnaðarmannapúpskotið — um 1300 kr. í minstuløn — sum varð fram — mæli »14. september« at hetta er størsta framstíg, ið fiski- menn nakrantíð hava vunnit.

Í fyrsta lagið er hin nýggja minstulønin 200 kr. ella 20 pst. lægri enn eftir uppskottinum frá javnaðarflokkinum.

Í øðrum lagi kemur hon ikki fyrr enn væl meira enn tvey ár eru

farin av landsstýrismannatíðini hjá Erlendi Paturssyni, fyrr. formanni Føroya fiskimannafelags og somu- leidis meira enn tvey ár eftir, at »14. sept.« segði tjóðveldisflokk- in »svorð og skjoldur« fiski- mannsins, sum so snøgt hann var komi í landsins stýri vildi vinna fiskimønnum 1200 kr. í minstuløn. Fiskimenn hava ásaðnað, at tjóð- veldismenn sanniliga ikki skundar sær, tá tað ræður um áhugamál teirra.

Undir seinasta landsstýri hekk- aði minstulønin við 43 pst. — Undir hesum landsstýrinum er hon hekkad 30 pst. Hetta røpar »14. sept.« størsta framstíg, ið fiskimenn nakrantíð hava vunn- ið.

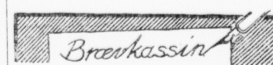
FISKIMANNAVERJA

Frá tí minstuløn fiskimanna hekkaði uppi 1000 kr. undir sein- asta landsstýri og fram til, tá ið tjóðveldismenn komu í landsstýri, skrivaði »14. september«, hvussu illa tað var farið fram móti lands- ins fiskimønnum, tí 1000 kr. var sum einki tá, 1200 kr. mátti longu ta vera minsta mark fyri eini hós- kandi minstulønarskipan — og sjálv- tað var nógv ov lítið.

Fyrst í 1963 komu tjóðveldis- menn í landsstýrið, og sjálvur for- maður fiskimannafelagsins gjordist fiskimálaráðgjafi. Nú var gaman í at liva hjá fiskimønnum; men gakk. Tað kvatt ikki úr honum um meira minstuløn. Hann og blað hansara steintagdu. Ikki fyrr enn nú, vit vóru komnir væl inn í 1964, frætta vit aftur frá fiski- málaráðgjafinum, sum sjálvur hevur verið við til at felt eitt uppskot frá javnaðarmønnum um 1500 kr. í minstuløn — nú kemur hann við uppskoti um 1300 kr.

Um vit nú taka prívoksturinn við frá tí »14. september« segði 1200 kr. vera ov lítið, er lætt at rokna út, at 1300 kr. ikki er eitt stórt framstíg, men bara ein víðfán- ingur!

Fiskimaður.

Sosialurin

Tit hava áður umrøtt úrslitið av seinasta logtingsvali í bræv- kessanum, men bara sagt frá tingmannatalinum. Kanna blað- ið gera so væl at endurtaka at- kvøðutolnir hjá hvørjum ein- stoknum flokki frá seinasta log- tingsvali?

Áhugadur.

SVAR: Vit takka fyri brævið og skulu her svara uppá fyrispurn- ingu. Tá ið vit bert nevndu talið á tingmønnum seinast, var tað

tí at spurt var um, hvussu býtið av teimum valdømisvaldu ting- mønnum var. Annars eru tølini hesi:

Javnaðarflokkurin	4.153 atkv.
Tjóðveldisflokkurin	3.261 —
Sambandsflokkurin	3.077 —
Folkaflokkurin	3.046 —
Sjálvstýrisflokkurin	889 —
Framburðsflokkurin	674 —

ORINDASVEINURIN

Teir sokallaðu »sjálvstýrisflok- karnir« eru longu nú farnir at siga »sannleikane« um hvønn annan — Føroya fólk skal einaferð enn góð- ast við sjálvstýris-bluffi! Um sjál- vstýrismenn skrivur »14. sept.« má- »Um henda danska ófrælsis- og tvingatfløg (heimastýrislóg) ikki hevur verið — for fyri at steðga framburðs- og frælsisvil- janum í fólk okkara, so er hetta ikki sjálvstýrisflokkinum fyri at takka. Trúliga hevur hann gingi- ð sneisariandi sambandsins og afturhaldsins í føroyskum poli- tikki.«

Trolaraflotin 1950–1965

Í 1950 áttu føroyingar ikki færri enn 37 trolarar. Av hesum er bara ein í drift nú. Talið er nú bara 11; men av hesum eru flestu nýggir og stórir trolarar.

Ári aftaná kríggsslog var ein hópur av gomlum trolarum keypt- ur til landið — mest úr Bretlandi og Íslandi. Hesir komu at roynast innan portum illa — bæði eig- arum og lánistovnum. Av teimum gomlu eru nú flest allir seldir sum gamalt jarn við undantak av ein- um. Munurin á trolaraflotanum í 1950 og nú er hesin:

1950 ... 37 trolarar	13.851 tons
1964 ... 11 trolarar	8.621 tons

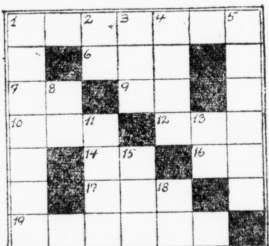
Ein tólvti trolari er framvegis í landinum. Tað er Jóannes Patur- son, 525 tons stórir og bygdur í

1947. Hann er vorðin ov gamal og er nú lagdur.

Í 1911 varð tann fyrsti trolarin keyptur til landið, og trolaraflotin vaks sum fráleidi, tó gekk spaku- liga intil seinra heimsbardaga, sum hetta vírlitið visir:

1922	2 trolarar
1926	3 —
1936	5 —
1938	10 —
1947	36 —
1950	37 —
1953	28 —
1958	18 —
1964	11 —

Krossorð

Yvir: 1) brotsmenn 6) drykkur 7) aftur undir 9) persónsfornavn 10) vund 12) rændi 14) tóni 16) tóni 17) venja 19) vikast.

Nidur: 1) rak 2) karakterur 3) skriv 4) mannsnavn 5) amboð 8) seyður 11) regnar 13) vandi 15) arabara- navn 18) tóni.

* mátti tað verið ein dyggiligt vón
* brot hjá øllum teimum, sum
* hava valt teir fyra sokallaðu
* »sjálvstýrisflokarnir« í teirri
* trúgv, at hesir meintu nakað við
* teirra sjálvstýrisrepp og so at
* vita, at hóast teir sótu væl inn
* í trója árið, ikki framdu eitt
* einasta sjálvstýrismál.

AT visindamenn hava roknað út, at tað eru 50 mill- hitastig inni í sólini, og at atomspaltingin, sum fer fram har, ger 560.000.000 tons av vatnevnum til 556.000.000 av helium hvort sekund.

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógv

á landi

í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

EG HALDI TEIR ÓTU TÍÐINA BURT

Mánadagin 17. mai hoyrdu vit sum tíðindi her í bygdini, at tað skuldi koma ein nevnd við »Kron- prins Olav« tann 19. frá »Egnsud- viklingsráðnum« til at kanna møgu leikarnar til at byggja íshús her í bygdini.

Nú hugsaði eg, at nevndin fyri útróðrafelagið fór at leggja tað so- leidis til rættis, at teir fóru á pláss- ið har íshús skal byggjast og so- leidis fingi kontakt við hesa nevnd, og samtíðis í einsemi fingi greitt hesum mønnum frá teimum møgu- leikum vit her hava, sum vit ikki fáa útnyttat, tí vit einki frysti hús hava. (Men so var ikki).

Saman við hesum mønnum var Búskaparnevndin, kontorsjefurin á ríkisumboðnum og landsverfrøð- ingurin.

Hesir menn vóru fluttir til Skopunar við »Thorshavn«, og á kaiuni og tóku imóti hesum møn- num var formaðurin í sóknarstá- inum við yvrklassapipu i mun- inum og undirklassavottum á honduumum, og trigir bestýrils- limir í útróðrafelagnum.

Sóknarstýrið bjóðaði hesum mønnum til smør og breyð og sjálvandi öl og snaps.

Tá hesin borðgangur var lið- ugr sogdu hesir menn, at teir skuldu til Sands og Húsavíkar.

Sostatt fekk ikki bestýrilið ta røttu kontaktina við hesar menn, ið vóru komnir úr Keypmanna- havn fyri at kanna møguleikan her hjá okkum fyri einum ísvirki.

Hesir menn áttu at givið sær betri tíð, so teir kundu fingið sær betri »ándblik í sagns store be- tydning for denne bygd«.

Skopun, tann 24. 5 1965.

L. D. E.

— Gjøgnum eitt langt liv lærir ein eina rúgu, sum ein ikki hevur brúk fyri aftaná!

Politiið: Hvát er tað, tygum hava í hasum pakkanum tygum hava und- ir arminum?

Maðurin: Vaskitoy.

Politiið: Mær tykir at tað skvagar so undarlaga í pakkanum.

Maðurin: Ja, tað kemur av tí, at toyið ikki er rættiliga turt enn.

— Nógvi leingjast eftir summar og sól, so tey kunnu leggja seg út av svala á sær í skugganum!

Hanna: Í gjar legði Jógvann hend- urnar tær ferðir tvørtur um meg. Hanna: Tað eru einir ræðuligir armar hann hevur!

TAD ER VERULEIKI

AT fram til dagin, tá ið hitt so- kallaða »sjálvstýrislandsstýri« varð sprongt, høvdu teir orð- málku »sjálvstýrisflokarnir« ikki fram eitt einasta sjálv- stýrismál, sjálvur um henda sam- gonga var skipað við tí enda- máli — og sat í meira enn tvey ár — at fremja meira sjálvstýri.